

SZÉKESFEJÉRVÁR.

Társadalmi hetilap.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének közlönye.

Megjelen hetenkint kétszer: szerdán és szombaton.

A lap ára	
házhöz hordással vagy postán küldve:	
Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt. 50 kr.
Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.	

Hirdetmény	
a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor: Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kréért ígattatik be.	
Lapunk számára hirdetőket felvesznek Budapest: Hasenstein és Vogler, Lang L. és társa, Weisz Mórész.	
Bécsben: Opellik L. és Mosse Rudolf. Hrdlicka Vincze.	

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székesfejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.) ezimzendő; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetményi díjak **Klöckner Péter** kiadó könyvkereskedésében vétetnek fel. — Nyitlterben megjelenő közlemények után három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Ut az ismeretlen felé.

A társas élet élénkítése, egy egészséges társadalom teremtése nemcsak hogy célja minden polgárnak, de kötelessége is. Kötelességünk nekünk minden egyesnek, erre hatni, munkálni s azt előmozdítani.

Hogy városunkban élénk társas élet, de egyáltalában társas szellem volna, azt sok tekintetben szomorúan tagadnunk kell, mely mondhatni bűnnek mi magunk vagyunk okai. Akadtak ezért hivatott és hivatlan bajnokai a közügyeknek, kik minden áron töreksezenek a köz- és társas életet élénkíteni, de sajnos, a jelenlegi viszonyok nem kedveznek ennek s törekvésük eredménye aligha halad felül a zerus fokon. A társas élet alkotása iránt észlelt és megindított legélénkebb mozgalom kétségtelen az, mely oly hévvel és buzgalommal iparkodik a régészeti egyletet és Vörösmarty-kört egyesíteni s a fusio által újabb eredményeket törekszik létrehozni. Mi eddig hittünk ez eredményben, de most azt mondjuk, hogy csalódtunk.

Néhány hóval ezelőtt e fusio mellett „ut a szebb jövőhöz” című vérmes reményekkel irt cikk jelent meg e lap hasábjain, mi azt mondjuk erre, ha a fusio létrejön, az társas életünkre „ut az ismeretlen felé” leendő.

Eddig magunk is bajnokai voltunk az eszmének, mely elvileg nagyszerű s papíron olvasva lelkesítő; de mely az életben nemcsak kivihetetlen, de káros következményű lenne. A jelenségek, melyek eddig a régészeti egyletben, a Vörösmarty-körben s az életben mutatkoztak arra utalnak, hogy jobb letenni az eszmével, mint egy kétes jövőnek kitenni a két egylet lételet.

Nem érünk célra a fusióval, mert ha egyesül a két egylet, nem tarthatja fenn anyagilag magát, mivel az ujon szükségendő helyiségek oly költséges beruházást igényelnek, melyet az új egylet pénzalapja, bár szaporodjék is a tagok száma el nem bír. Meglehet az első évben virágozni, emelkedik, de úgy járunk, mint hazánk anyagilag, hogy egyszer csak a fényes szereplés után beüt a deficit s bukik halomra minden. Igaz, hogy akadt Maecenas, ki az első év költségeit fedezi, de az egylet nem egy évre való, hanem évtizedekre, azt pedig nem kívánhatjuk, hogy tovább is egyesek tartásuk fel az. Lenne tehát fényes kezdete és szomorú vége.

Azonkívül egy társadalmi kör, mert ily irányu is lenne az új egylet, nem lehet soha egyesek kiváló protectioja alatt s bármint ohajtanók is az egyesülést, bármily szép és nemes tett lenne az első év költségeinek fedezése, de mégis büszkébbnek kell lenni egy egyletnek, mintsem hogy egyesek kegyes adományának köszönje létét, mert bár hogy vegyük is a dolgot, mint épen a fusio egy barátja helyesen a november 27-kén tartott ülésen kifejező, az ily adomány által az adakozó befolyást nyerje az egylet és az egylet vesztene függetlenségéből. Egy tudományos irányu egyletnél megjárja, de egy társadalmi körnél nem.

Másrésről rosszul esik már cleve ama gyanúsítás, hogy a régészeti egylet fenn nem bírhatván magát tartani azért egyesül a Vörösmarty-körrel, mert így létezhetnék. Ez rágalom, a régészeti egylet nem kereste az egyesülést, de mint lételetre célzó halálos csapat nem is fogadta örömmel. Belevonták az áradat rohamai, de ha nem sikerül az egyesülés meg fog állani büszkén s megfelelő önállóság kitűzött céljának.

Nem tarjuk czélszerűnek a fusiót, mert különösen a Vörösmarty-körben oly határozott ellen-szenvre talált, hogy mihelyt kimondatik, abban a perczben kibocsátatik a felhívás egy polgári kaszinó alakítása iránt, mi által oly erősen megrendül az új egylet, hogy magától omlik össze.

De nem tartjuk azért sem czélszerűnek, mert épen a szabadelvűségnek nem az a célja, a demokratikus iránynak nem az a törekvése, hogy egy kalap alatt egyesítsen mindent s ez egy legyen a csalhatatlan ur, hanem hogy minden eszme saját körében emelkedjék s műveltesse. Az új kor szelleme szülte épen a munkafelosztást, ennek alapján mért nem lehetne minden eszme barátait egy-egy csoportba egyesítve céljok kivételre sorakoztatni, mért kellene épen Fejérvárott a társadalmi, régészeti, történelmi tudományokat, szépirodalmat, kaszinói élvezeteket egy körben egyesíteni; mért nem lehetne azokat külön csoportosítani?

Fennállhatna itt is külön két vagy több egylet is, a nélkül, hogy egyik vagy másik kárára volna, egyik a másikat elfojtana. A fusio eszméje tehát nagyon is ellenkezik, mind jelenlegi helyzetünkkel, mind az ujkor szabad szellemével, melynek épen nem célja összeszorítani egy kalap alá a legkülönbözőbb nézeteket és tudományágakat, ugy elemeket. Adjuk meg mindegyiknek a létjogát, ne öljük el egyiket a másikért, annál kevésbé egyesek bár jó indulatból származott s általunk is becsült, de nem helyeselt törekvéseért.

Nem helyeseltjük tehát a fusiót, mert a mint első látszatra egyesülést hirdetne is, de a közeljövő egy babyloni zavarrá egészítené ki a sors szeszélyes játéka által s mig benn az „unita societas” hosz-

TÁRCZA.

Szivemnek édes álmain.

Szivemnek édes álmain
Oly, s amyi fény ragyog!
Miert mégis, hogy én nagyon
Boldogtalan vagyok?

Mindössze is szerettem csak,
S ez oly nagy véték-e,
Hogy már színetlenül üzhet,
A bánat szelleme?...

De lesz! Hiszen, leszen határ
Szivem fájdalomban.
Hiszen, hogy e sötét búban
Jobblét csirája van.

Jö még idő, midőn ez ajk
Csapongva zeng, dalól,
De nem tudom, e földön-e
— Vagy ott túl valahol?...

Egerszeghy Egyed.

Egy szép viaszbáb.

— Rajz. —

Írta: Szentirmai.

(Végo.)

Lélektanilag érdekesebb, ha nem is pikánsabb, az ily viasz- vagy a tetszik: „czukorbaba” az arisztokrata-körökben. Néha tömegesen láthatjuk őket az elite-bálokban. Jéghideg lég környezi az ily féltékeny őrzt viaszbáb-seregletet, melynek minden tagja egy-egy kis királyság értékét hordja magán. Az arisz-

tokrata viaszbábok azon előnnyel bírnak a polgáriak fölött, hogy ők még táncz-közben is, valamint a sétányon megtartják ismeretes, mozdulatlan, tollszár-féle testállásukat. Minden időszerűtlen és elhírtelenkedett kis mozdulat a „bon ton” ellen van, s a mama egy szigorú pillantása a bűnhődés.

Voltak Franciaországban régente, sőt talán ma vannak is még tanítónők, művésznők stb., kik hivatva voltak az ifjú hölgyeknek oktatást adni a szép „viaszbáb” féle testtartásból. S az e nemből kiképzett „udvarmesternék” nagy szerepet játszottak a társadalmában. Vételkedtek ugyanis a fölött, vajjon egyik vagy másik háznak lányai bírtak-e „szebb, művészi” testtartással, s ez természetesen sok irigység és féltékenységet keltett föl az érdekelt körökben.

A mi Páris különböző köreiből divatozott, az természetesen elhatott más nemzetek gazdagabb s különösen arisztokrata osztályaihoz is; de alapos és hozzá értő szakemberek azt akarják bizonyítani, hogy más nemzetbeliek soha sem képesek utánozni teljesen a francia nő ama befejezett tökélyességű tartását és mimikáját, — melylyel ő oly ügyesen és finomul tudja kipótolni azt is, mit talán az anyatermészet megvont tőle.

Legveszedelmesebb a viaszbábok nemzetségében a szinpad-i viaszbáb. Ő szüntelenül társai gúnyolódásának czéltáblája; a kritikusok kétségbeesésének elsőrendű oka; a publikum talányos derűtségének egyedüli tárgya — és mégis csak guggol valamelyik páholyban vagy ágaskodik a földszinten egy esendes, de fanatikus tisztelője, ki a kisasszony minden mozdulatát, minden mosolyát, minden egy, hamis páthosszal szavalt phrízisát őszinte lelkesültséggel s ör-

vendező tapssal kíséri. Ez rabszolgája, mártírja, áldozata s legtöbbször számla-kifizetője is a szép viaszbábnak.

A költőről mondják, hogy úgy — születik. Ez egy fájdalom is ugyan, de alapjában mégis igen egyszerű dolog. Bezzeg nem oly könnyű munka egy viaszbáb kiképezése, hogy ne mondjam — idomítása. Művészet, ipar és szorgalom nagy készlete kívántatik ahoz, mi nem ritkán a kétségbeesésig igénybe veszi a viaszbáb-tulajdonos erszényét. De a viaszbáb azért soha sem esik kétségbe. Ez egyik legjobb oldala. Ő legfőleg elájul, kiváltképpen igen szívesen oly helyzetben, a hol a toilette, az ülés és a környezet épen alkalmasok egy szép s a körülményekhez képest ingerlő attitűdre. — Tévedés volna azonban azt hinni, mintha a viaszbáb tulnyomóan „passív” magatartása s látszólagos részvétlensége és közönye — részéről minden komolyabb törekvést s részére minden earnert az életben lehetetlenné tenne. Mint „üzleti” hölgyek kiváló állást foglalnak el, melyben összes tevékenységük a kávé és theába szükségelt czukor szétosztása, meg szelleműs urak czukorédes bókjinak elfogadása közt oszlik meg. Párisban és Bécsben — ezen legnagyobb viaszbáb-képző-intézetben — számuk ezerekre rug s a legtöbb üzletre nézve épenséggel nélkülözhetlenekké váltak. Páris és Bécs nyomaiban halad már Budapest is.

Sok polgártársainknak azonban valódi vigasz lesz, ha azon sokszoros vizsgálódáson alapuló állítást kockáztatom, hogy nálunk a mi szűkebb köreinkben, a tulajdonképeni szép „viaszbábok” még igen csekély számmal vannak képviselve.

szaja hangzanék, az alatt kívül felemelkednék a polgári kaszinó.

Ne hitessük tehát magunkat épen a fusió küszöbén, hanem legyünk őszinték, mert hányszor történt, hogy pusztá szemérmes elhallgatásból, a kis bajból halálos betegség következett be. Mondjuk ki őszintén szavainkat és vonjuk le a fátyolt a jövő kérése s mutassuk be a dolgot úgy, mint van, ne felcizcomázzuk.

Eddig mi is hívei voltunk a fusiónak és az elvileg csakugyan magasztosnak tartható; de látva a gyakorlati kivitel lehetetlenségét, látva a döntetlen akadályokat s látva a szomorú következményt, kénytelenek voltunk rózsás reményeinkkel felhagyni s az elvileg magasztalt fusió ellen fordulni, mint a mely az élethen csak káros lehet. És ha véletlen mégis kimondatnék a fusió, akkor bár a többség akaratának meghajolunk, de az egészet csakugyan kíséreltetnek tartjuk s szerintünk nem lesz más, mint: „ut az ismeretlen felé.“ **Brutus.**

A népoktatás állapota Magyarországon.

A népoktatás ügye kétségkívül culturalis szempontból egyike a fontosabb ügyeknek, nem érdektelen dolgot vélünk tenni akkor, midőn e fontos ügy minden mozzanatára figyelünk.

Az országgyűlés jelen folyamára kiválólag figyelve, az ez elé terjesztett adatokat mindenesetre a leghitelesebbeknek tarthatjuk, ennek nyomán közöljük tehát népmivelődésünk állapotát.

A képviselőház november 28 án tartott ülése elő a közoktatásiügyi miniszter a közoktatás állapotáról terjedelmes jelentést tett, melyből nem mulaszthatjuk el a következőket kiemelni.

A tanköteles gyermekek létszáma egy év alatt 17,787-tel szaporodott s így 20% -al emelkedett; a legközelebb lefolyt öt év alatt 22.10% -al. 1874-ben volt összesen 2.139,207 tanköteles, ezek közül 6—12 éves 1.543,009.

A 11.743 községben volt összesen 15,387 népiskola, ezek közül volt községi és állami 1556, a többi felekezeti. Minden iskolára 874.44 lakos esik. Egy négyzetméterföldre esett 3,08 iskola. Ezen iskolák segélyezésére 1874-ben 623,973 frt. 15 kr. adatott ki az állam által. Állami népiskola 1874-ben 57 állított fel vagy alakított át állami iskolává, melyekben összesen 98 tanító működött. Felső népiskola 1874-ben már 15 volt, melyekben 52 tanító működött. Polgári iskolák közül segélyben részesült 20, ezekben működött 112 tanító.

A tanköteles gyermekek közül iskolába járt 1.497,144, iskolába nem járt 642,063. Így tehát az 1874-ik évben az iskolába járásra kötelezett gyermekeknek 69,98 százaléka, tehát majdnem 70 százaléka, már iskolába járt; holott 1873-ban a tanköteleseknek csak 68.03 százaléka járt iskolába. Nevezetes még, hogy az ismétlő iskolákba 35,860-al a felső nép- és polgári iskolákba 1,201-el több növendék járt, magán intézetekbe ellenben 3507-el s a középtanodákba 936-al kevesebb, mi szintén a népoktatási nyilvános intézetek emelkedését tanúsítja. Magyar gyermek 35,721-el járt több iskolába, mint 1873-ban. A németek s ruthenek száma kevesedett.

A tanítók száma 1874-ben 19,610 volt, az iskolaeépületek száma 15,390-et tett. Az iskolák felszerelését véve fel, volt 6457 faiskola, 10,018 iskolakert, 3447 tornaiskola s 1881 könyvtár.

Az iskolák évi jövedelme 1874-ben tett 7,848,243 forintot (szaporodás egy év alatt 478,350 forint, ebből készpénz 5,802,728 frt. Az iskolák ingatlan vagyona 7,484,116 forint s 2,579,005 forint tőkepénz. Az évi tandíjából bejött 948,382 frt. Az iskolák évi kiadása volt 7,848,243 frt., ebből tanítók fizetésére kiadott 5,664,014 frt., egy-egy tanítóra esett 319 frt.; fűtésre stb. 569,544 frt., tanszerekre 92,913 frt., különfélekre 873,105 frt.

A jelentés további folyamában a tanítóképezdek, kisdidővő-intézetek, tanárképezde, egyetemek terén keresztül vitt újítások s a tanügy emelése érdekében tett lépések vannak feltüntetve.

A jelentésből még kiemeljük, hogy a népoktatás ügyének fentartására s fejlesztésére az országgyűlés 1874-re 1,889,561 frtot szavazott meg, mely összegből fordított: A tanfelügyelői intézményre (a főnállott iskolatanácsokra) 214,195 frt. 46 kr. A tanítóképezdekre 499,643 frt. 8 kr. Az elemi népiskolákra 803,199 frt. 79 kr. Felső nép- és polgári iskolákra 106,119 frt. 93 kr. A tanítóknak a tornaszatban való oktatására 17,653 frt. 27 kr. Tanítójelöltek utaztatására 3363 frt. 71 kr. A budapesti kereskedelmi akademiára 10,000 frt. Felnöttek oktatására 52,183 frt. 31 kr. Vizsgáló bizottságok napidíjaira 4700 frt. A néptanítók lapjára 14,170 frt. 14 kr. Tanítóképezdek építésére 57,560 frt. Kiadott tehát összesen 1,782,788 frt. 69 kr.

Tanügyünk hála az égnek folytonosan halad és gyarapodik, de óhajtjuk is, hogy emelkedjék, mert alapos culturalis haladásunkat csak ettől várhatjuk. Megyénk területén is fejlődik, kívánatos e fejlődés s valamint a tanügyi hatóságok ugy e célra alakult egy-

letek reméljük feladatukhoz képest törekszenek minél inkább a nemes cél elérésére. Sz.

A kölesön-magtárak.

Ezen életrevaló s szegényebb néposztályunkra valódi áldást és megbecsülhetlen kincseket teremtő eszme megyénk néhány községében már pártolásra talált; de fájdalommal kell bevallanunk, hogy csak megyénk néhány községében.

A hol pártolásra és ezáltal megvalósulásra talált, ott a szegényebb néposztályra, mely bizony a legszándóbb helyzetben van, balzsam-ir gyanánt szolgál fájó sebeire.

Vannak több ily áldást hozó eszmék napvilágon, csak valóítani kellene, csak el kellene hinteni magvait a nép között s azokat plántálni, s a legszebb sikert, legszebb gyümölcsözést lehetne vele elérni.

De fájdalom, kevesen vannak azok, kik a magvakat elhínték s a csemetéket plántálnak; kevesen vannak azok, kik az eszmék megvalósításához segéd kezet nyújtanának, s kik azoknak megbecsülhetlen jó oldalát tehetségük szerint igyekezének érvényre emelni. Pedig az ily eszmék érvényesítése által sok százanandó ember ki lenne mentve nyomorult anyagi helyzetéből; kik is százanandó helyzetükből megszabadulva, örökké való hátlára köteleznék magukat azok irányában, kik őket ily szép eszmék érvényre emelése által megóvták.

Igaz, hogy a kezdet mindenben nehéz, de a nehézségeket el kell tűrni azon remény fejében, hogy áldást hozó eszméink megvalósulhatása esetén, a nemzetnek s polgárságnak hasznos szolgálatot tehetünk, ennél szebb és dicsőbb tettet nemzetünk jövője érdekében vajmi ritkán lehet képzelni.

A kölesön-magtárak hivatva vannak azon néposztály bajain segíteni, a melynek földje nem lévén, aratással keresi kenyerét; s többnyire tavasszal már élelem hiányában szenved.

A kölesön-magtárak hivatva vannak a fentebb nevezett néposztályt az uszorások karmai közül megszabadítani, mert ez osztály, ha uszoráshoz fordul is, csak is élelme beszerzésére fordítja azon csekély pénzösszeget, melyet azonban nagyobb formában kell visszaadni. Ilyenek alakítottak: Vereb, K.-Szt.-Péter és Zánoly községében; a hol is már meglehetősen sikerrel a nép teljes megelégedésére szolgálnak és működnek. — Ezen községekben lelkes ügybarátok áldozatkészsége és jóakaratu törekvése folytán alakultak. Vereben Vég h János ur a község tisztelretémelő és közbecsülésben álló földbirtokosa kezdeményezésére alakult a kölesön-magtár, ki is meglehetősen mennyiségű magot bocsájtott az előjáróság rendelkezésére; azok pedig kiadták tavaszunkint csekély kamat mellett a népnek, s most már oly szépen virágzik, hogy felé nyire leszállították a kamatot. — Czelja lévén az, hogy a szegény néposztály minél olcsóbban juthasson élelmi szerhez, ha szorult helyzetben van.

Egy másik községben, egy lelkes ügybarát indítványára a nép gazdagabb osztálya kölesönösen megállapodván, — ha jól emléksztünk — birtok aránylag adtak magot a létesítendő magtár megalakulásához; mely most szinte meglehetősen sikerrel működik.

Ily körülmények között, lehetetlennek tartjuk, hogy roszalásunkat ne fejezzük ki azon községek iránt, a melyek csak a teremőre bízzák sorsukat, s maguk pedig azt várják, hogy a galamb sülve repül be szájukba. Uraim, a mai világban meg kell ragadni minden oly alkalmat, mely hivatva van szegényebb néposztályunk helyzetén javítani. Azért is ajánljuk részünkről, ezen már több helyen tetté vált eszmét ügybarátaink s a községek szives pártfogásába.

A megyében fenálló ily magtárak alapszabályai alapján rendezzenek a többi községek is ilyeket; mert a mai anyagi viszonyok közt az előrelátó védintézetek minden esély ellen szükségesek.

Segíts magadon az Isten is segít, segítségünk együttesen magunkon és embertársainkon s alakítsunk és szervezzünk megyénkben minél több takarékmagárt, ugy népbankot, melyről szintén sokat írtak és szóltak a nép igaz barátai. *Dravaközy.*

Handa-banda.

— Handabandázza Halifax. —

Egy színész igen hatályos övszert fedezett fel bizonyos vendég művésznek különcködéseinek megszüntetésére. Ugyanis minden szerződött tag legyen vendége a színháznak. A nevezett színész azt tartja hogy azután a színpadon felül a szereplők nevei sorrendben következzenek, s mindegyik név után e két szó legyen kitéve: mint vendég. Ez a módszer kétségtelen! megszünteté a vendég cím utáni vágyódást.

A „koresolya-egylet“ annyiból hasonlít a részvénytársulatokhoz, mert tagjait szereti jégre vezetni. A részvénytársulatok e nemes passióit télen nyáron egyaránt gyakorolhatják, míg azonban a koresolya-egylet az időjárás szélsőségéhez van kötve, s akkor vezetni jégre a tagjait és a szép nemet, majd ha fagy! Ha pedig nem fagy meg az idén, akkor esónakázó-egyletté fog alakulni.

Nincs boszantóbb annál, mintha egy művész, költő vagy zeneszerző saját erszényéből koszorukat készített, s avval nem koszoruzhatja meg babérok után vágyó homlokát, mert a publikum elég érzékenlen az előadott darab iránt, s a hatásra számított tapsoneczok gyenge erőlködéseit lovagiatlanul lepiszszegi, — ez mindenesetre boszantó; de az meg plane ne vetséges, hogy ha az utánna megmaradt koszorukat — hogy kárba egészen megse vesszenek, — a felső páholyból lehozzuk az alsóba, s ott nagy robajjal kiterítjük közszemlére, s mutogatjuk a publikumnak, hogy hát volt ám koszoru! Azért édes közönségem, máskor ha „ünnepi nyitányt“ ad elő a zenekar, a szerzőt kitapsold, hadd koszoruzza meg magát, hogy maradjon legalább veszett fejszének a nyele meg!

A „Vörösmarty-kör“-nek a „régészeti egylet“-tel való fusióját élénk érdeklődéssel várja mindenki; ez alkalommal a következő egyletnek ajánljuk a fusiót: „A katolikus kaszinó“ olvadon össze az „izr. krajczár-egylet“-tel, hogy végre valahára a felekezeti jelleg eltűnjék. A „lövész egylet“-nek ajánljuk a „Szt.-István temetkezési társulat“-tal való fusiót bizonyos itt elő nem sorolható okok miatt. A „palota városi olvasó-kör“ olvadjon egybe a „színpártoló vállalat“-tal, mert mindegyik szeret mulatni. A „tűzoltó egylet“ lépjen frigyre a városi „takarékpénztár“-ral, mert annak kevés pénze van, emennek pedig sok, s így meg lesz a kellő billance. A „gazdasági-egylet“ pedig menjen az „árvaház“-ba, mert ugys csak árvája a megyének. A „katolikus néptanítók egylete“ olvadjon egybe az „izr. nőegylet“-be, mert ott sok nőtelen tanító van, emitt pedig sok szép zsidónő; hogy akkora, mire a polgári házasság életbe lép, megismerkedjenek egymással. A „színházi részvénytársulat“-nak legjobb lesz az „aggok- és szegények-intézet“-be költözködni; a „gáztársulat“ pedig adjon kezét a „kereskedelmi bank“-nak, ott ugys kevés a világozság! A „fejmegeyi takarékpénztár“-nak is adnánk ám egy jó tanácsot, hogy hova olvadjon, de nem szólunk, mert zsidó van a háztetőn, no meg a Dani bácsi ha ragját nem akarjuk árva fejünkre vonni.

A svéd női négyes társaság hangversenye.

— 1876. december 5-én. —

A svéd női négyes társulat hétfői hangversenye szép számu és válogatott közönséget gyűjtött a színházba. A svéd művésznők vonzerjét dicséri, hogy a színház zsufozásig megtellett. A művésznők egyszerű öltözékekben jelentek meg a színpadon; nemzeti svéd ruhát viseltek: sárgát, kék csokorral díszítve. Megjelenésüket viharos tapsokkal fogadták, azután egyszerre elesendesült minden, s a közönség feszült érdeklődéssel hallgatta a gyönyörű dalokat, melyeket oly kitünően énekeltek, mintha nem földiek, hanem seraphok halálták volna mélabús dalait. Az ősszhangzó vokál-énekők bájos szépsége, a pianok felülmulhatatlansága, az intonatio biztossága s az árnyalások finomsága bámulatra ragadja a hallgatóságot; összhangzó énekük felülmulja a képzeletet, s e tulajdonságaikkal kötik le leginkább a hallgatóság érdeklődését; csupán a florenzi vonónégyes összhangzó játékát lehet bájos énekkül párhuzamba hozni; csak hogy ezek hangszerükből csalják ki a szép hangokat; a svéd hölgyek pedig minden mesterkelt hangszer nélkül, mint pasirták énekelnek, s az utolérhetetlen pianokat ugy alkalmazták, mintha négy hangu hangszer hallanánk, mely a templomi orgona, vagy a physharmonika hangjához hasonlít, melyet egy lélek, egy akarat vezérel.

A svéd négyes társulat minden tekintetben megérdemelte a pártolást, melyben a közönség részesíté. A változatos műsor minden egyes darabját zajoson megtapsolták. Műsorukon kívül daloltak egy magyar dalt is, melyet ismételnük kellett. Még most is füleinkbe cseng a meglepő kiejtéssel s itt-ott utolérhetlen pianóik alkalmazásával énekelte gyönyörű dal:

„Cserebogár, sárga cserebogár!
Nem kértem én tőled mikor lesz nyár?
Azt sem kértem sokáig élek-e,
Csak azt mond meg: rózsámé lesz-e-e?“

A zajos tapsok és kihívások után ismételt népdalunkat oly győrtien énekeltek, mintha nem Svédhon mélabús bérczei közt, hanem az alföldön nőttek volna fel. Valami idegenszerű finomítással adták elő anélkül azonban, hogy e simítás a magyar rhytmus rovására esett volna; az a kis idegenszerű finomítás, mely a négyes saját szerü művészi összhangjából ered inkább, mint a felfogás hiányosságából, még növelte a dalok s az előadás kellemét.

A északvidékről hozzánk jött csalóányok, névszerint Wideberg Hilda, Aberg Amy, Pettersson Mária és Söderlund Vilma valóban művészi élvezetet nyújtottak nekünk, mely gyönyörrel árasztott el. Köszönettel tartozunk érte a színházi intendatúrának, ki felléptette őket színpadunkon; de köszönetünket leginkább Landesmann Dávid urnak nyilváníttuk, kinek buzgalmának köszönhető, hogy egy előadásra megnyertük őket; Laudesmann ur elismerésünket anynyival is inkább megérdemli, mert a florenzieket is ő szerezte meg; azonkívül mindig gondoskodik, hogy kiváló, s a szó szoros értelmében világhírű mű-